

30 EKİM SİSAM (SAMOS) DEPREMİ: 1.YILDÖNÜMÜNDE YAPILANLAR VE YAPILMAYANLAR

30 Ekim 2020 tarihinde saat 14: 51'de Sisam (Samos) adasının kuzeyinde, deniz içinde Doğu-Batı doğrultusunda uzanan normal (eğim) atımlı bir diri fayın ürettiği 6,9 büyüklüğündeki deprem, 9 binanın yıkılmasına ve 117 vatandaşımız yaşamını yitirmesine neden olmuştur.

30 Ekim 2020 tarihinde saat 14: 51'de Sisam (Samos) adasının kuzeyinde, deniz içinde Doğu-Batı doğrultusunda uzanan normal (eğim) atımlı bir diri fayın ürettiği 6,9 büyüklüğündeki deprem, 10 km. uzaklıktaki Sisam (Samos) adasında 17 ve 15 yaşlarındaki iki çocuğun yaşamını yitirmesine yol açarken; yaklaşık 70 km. uzaklıktaki İzmir-Bayraklı'da ise bataklık alana inşa edilen "Yağcıoğlu, Yılmaz Erberk, Barış sitesi (B ve D Blok), Emrah Apartmanı, Rızabey Apartmanı, Karagül Apartmanı, Doğanlar Apartman ve Cumhuriyet Sitesi (A blok)" olmak üzere 9 binanın yıkılmasına ve 117 vatandaşımız yaşamını yitirmesine neden olmuştur.

Sisam depremini bugüne kadar meydana gelen diğer depremlerden farklı kılan bir diğer boyutu ise Ege Denizinde tsunami

olayını tetiklemedir. Deprem tarafından tetiklenen tsunami, Ege Bölgesi kıyılarının kuzeydoğu kısmındaki Çeşme-Alaçatı'dan güneydoğu kısmındaki Gümüldür bölgesine kadar olan alanı etkilemiş ve özellikle Akarcık ile Sığacık arasındaki kıyı sahilinde 1 kişinin ölümü ile önemli maddi hasara yol açmıştır.

Literatürde, 30 Ekim 2020 Sisam (Samos) Depremi olarak yer alan depreme ait bilgiler ile İzmir'de yarattığı kayıp ve hasar tablosu aşağıda sunulmuştur.

Ölü Sayısı	118
Yaralı Sayısı	1032
Depremde Göçen Bina Sayısı	9
Acil Yıkımına Karar Ver. Bina Sayısı	100
Ağır Hasarlı Bina Sayısı	618
Orta Hasarlı Bina Sayısı	660
Az Hasarlı Bina Sayısı	7671

Meydana gelen deprem için müdahale seviyesi "AFET VE ACİL DURUM MÜDAHALE HİZMETLERİ YÖNETMELİĞİ" hükümleri uyarınca İçişleri Bakanlığı-Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından "Seviye 3: Ulusal desteğe ihtiyaç vardır" olarak belirlenerek ilan edilmiştir. Bu çerçevede depremin hemen sonrasında ilgili Bakanlıkların yereldeki birimleri, çevre illerden gelen ekipler, İzmir Büyükşehir Belediyesi başta olmak üzere ilçe belediyeleri, Ankara, İstanbul, gibi diğer kentlerden gelen Belediye personelleri, TMMOB İzmir İKK bünyesindeki Odalarımız ile STK ekipleri afet müdahale ve ilk yardım çalışmalarına hızla başlamıştır. Kent genelinde ve özellikle yıkımın gerçekleştiği Bayraklı bölgesinde arama-kurtarma, enkaz kaldırma ve yıkım, afetzedeler için çadır kent kurulumu, acil barınma, yiyecek, su vb. acil ihtiyaçların temini gibi temel müdahale hizmetleri COVID-19 Pandemi koşullarında büyük bir özveri ve dayanışma ile hayata geçirilmiştir.

Afet müdahale çalışmaları kapsamında; Arama kurtarma faaliyetleri sonucunda 107 kişi yıkılan binaların enkazından çıkarılmış ve depremden 91 saat sonra enkaz altından çıkarılan "Ayda Bebek" İzmir'de umudun simgesi olmuştur. Yine afetzedelerin barınmaları için çadır veya konteyner kentler, yiyecek, içecek, ilaç,

dezenfektan, maske, uyku tulumu, battaniye gibi ihtiyaçları karşılayacak psikososyal destek sunacak organizasyonlar gerçekleştirilmiştir.

Ancak İzmir ilimiz başta deprem olmak üzere doğa ve insan kaynaklı afet tehlikelerine maruz kalma potansiyeli yüksek bir kent olduğu bilinmesine; ülkemizin ilk deprem master planı hazırlanmış kentlerimizden biri olmasına karşın, 30 Ekim depremine hazırlıksız yakalanmış, kent genelinde kapsayıcı ve katılımcı bir afet risk azaltma sistemini kuramadığı için can ve mal kayıpları açısından ağır bir fatura ödenmiştir. Bunun birçok nedeni olmakla birlikte, depremin merkez üssüne 70 km. mesafede Bayraklı'da ağır can ve mal kayıplarının yaşanmasının en önemli nedeninin, "beton lobisinin istemleri çerçevesinde "ranta ve talana" dayalı egemen bir anlayışla bataklık niteliğinde, zayıf mühendislik özelliklerine sahip zemin birimleri üzerine oturtulan yapılar " olduğu bilinmektedir.

Bu konuda ülkemiz de İzmir ilimiz de yalnız değildir. Günümüzde İzmir ilimiz dahil çoğu büyük şehir niteliğinde 24 ilimiz, 80 i aşkın ilçemiz, 500 ü aşkın köy veya mahallemiz, çok sayıda baraj veya göletin gövde aksları, organize sanayi bölgelerimiz, atık havuzu veya barajları ile çok sayıda kritik sanayi tesisimiz aktif fay zonları veya hatları üzerine inşa edilmiş bulunmaktadır. İzmir ilimiz de bunlardan biri olup, içerisinde 7 ve üstü büyüklükte deprem üretme potansiyeline sahip 17 adet aktif fay zonu veya fay hattı bulunmaktadır. Bu fay zonlarının deformasyon bölgeleri üzerine inşa edilmiş yüzlerce binada, binlerce insanımız yaşamını sürdürmeye devam etmektedir.

Bu olumsuz tablo bilinmesine rağmen, geçtiğimiz günlerde İzmir Büyükşehir Belediye Meclisi, kentin afet risklerini belirleyip, bu risklerin azaltılması veya önlenmesi konusunda gerekli tedbirlere alması gerekirken, bunun tam tersi bir karar ile Bayraklı'nın bataklık niteliğindeki, zayıf mühendislik özelliklerine sahip zemin birimlerinin yer aldığı alanda, "bu bölgede yaşayan insanlarımız istiyor diye" "emsal artışı" kararı vermiştir.

Gelecekte olası bir depremde daha ağır can kayıplarına neden olunacağı bilinmesine rağmen, beton lobisi ve bunun belediyede yuva-

lanmış yapıları vasıtasıyla, depremedelerin çaresizliğinden yararlanılarak gündeme getirdikleri “emsal artışı”, geçmişte olduğu gibi günümüzde de ranta ve talana dayalı imar, kentleşme, yapı üretim ve denetim süreçlerinin değişmeden yürütüleceğini göstermektedir.

Yine yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere, İzmir Bayraklı'ya 70 km. mesafede bulunan bir fayın ürettiği Mw.6.9 büyüklüğündeki depremde; proje müellifleri tarafından hazırlanmış, fenni mesul ve belediyelerin imar müdürlüklerinin denetim ve onayından geçerek yapı ruhsatı ve yine tamamlanmasından sonra ilgili belediyesince “yapı kullanma izin belgesi verilmiş” çok sayıda binanın hasar görmesi, bunlardan bazılarının göçmesi yapı üretim ve denetim süreçlerinde ki zaafiyeti açıkça göstermektedir.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak uyarıyoruz!

İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından İzmir ili genelinde yerleşim birimlerinin bulunduğu alanlarda, tüm afet türlerine ilişkin çalışmaları içerecek şekilde ayrıntılı mikrobölgeleme çalışmaları acilen başlatılmalı, kentin afet risk tehlike haritaları hazırlanmalı ve buna ilişkin tedbirler belirli bir strateji çerçevesinde alınmalıdır.

Bayraklı'da depremden zarar gören bazı vatandaşlarımızın çaresizliğinden yararlanmak isteyen bazı müteahhit firmalar ile bunların belediyelerde yuvalanmış işbirlikçileri sayesinde gündeme taşınan ve olası bir depremde daha büyük acıların yaşanmasına neden olabilecek “emsal artışı” düzenlenmesi ile imar planının değiştirilmesi hususu derhal durdurulmalı ve iptal edilmelidir.

Depremde zarar gören ve Bayraklı'nın bataklik alanında evleri hasar gören vatandaşlarımız için farklı bölgelerde depreme dayanıklı konutlar sosyal devletin bir gereği olarak ilgili belediyeler veya merkezi idare tarafından yapılmamıştır.

İzmir Bayraklı'ya 70 km. mesafede bulunan bir fayın ürettiği Mw.6.9 büyüklüğündeki depremde; proje müellifleri tarafından hazırlanmış, fenni mesul ve belediyelerin imar müdürlüklerinin denetim ve onayından geçerek “yapı ruhsatı” verilmiş, yine tamamlanmasından sonra

ilgili belediyesince “yapı kullanma izin belgesi verilmiş” çok sayıda binanın hasar görmesi, bunlardan bazılarının göçmesi sonucunda 117 vatandaşımız yaşamını yitirmesi imar, planlama, yapı üretim ve denetim süreçlerindeki zaafiyeti açıkça göstermektedir. Yıkılan binalar için İzmir Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturmalar sonucunda açılan davaların saksaklanmasına izin verilmemeli, sorumlular ortaya çıkarılarak en ağır cezalar verilmelidir.

İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı sadece 117 kişinin yaşamını yitirmesine neden olan ve yıkılan binaların yapımında sorumluluğu olanlarla sınırlı değil, bu alanda evleri ağır, orta veya az hasar gören binalarda sorumluluğu olanlar için de soruşturma açmalı, kusuru veya hatası olan kişiler hakkında gerekli davalar açılmalıdır.

Sonuç olarak 30 Ekim depreminin 1. yıldönümünde geçen bir yılda yapılanlara bu çerçeveden baktığımızda karşımızdaki tablonun iyi olduğunu söylememiz ne yazık ki mümkün değildir. TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası olarak bizler de bir daha böylesi olumsuz bir tablonun ortaya çıkmasının önlenmesi adına, 117 vatandaşımızın yaşamını yitirdiği ve İzmir Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından dava konusu edilen “Yağcıoğlu, Yılmaz Erberk, Barış sitesi (B ve D Blok), Emrah Apartmanı, Rızabey Apartmanı, Karagül Apartmanı, Doğanlar Apartman ve Cumhuriyet Sitesi (A blok)” binalarının yıkılmasında sorumluluğu bulunanların ortaya çıkarılması için “depremedelerin yanında” davalara müdahil olma kararı verdik. Bu kararın gereği olarak Odamızın İzmir Şube Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan takip sekreteryası vasıtasıyla açılan davalar ve süreç takip edilecek olup, diğer ilgili meslek ve sivil toplum örgütleri ile ortaklaşa çalışmalar yürütülecektir.

Basına ve kamuoyuna saygıyla duyurulur.

TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu